

Εκλογές 2019. Ριζική μεταλλαγή του πολιτικού σκηνικού

του Γιάννη Μηλιού

1. Για τις αιτίες της μεταλλαγής: μια μεθοδολογική παρατήρηση

Η ήττα του ΣΥΡΙΖΑ στις Ευρωεκλογές και αυτοδιοικητικές εκλογές του Μαΐου 2019, και η αναμενόμενη ήττα του στις βουλευτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου, σηματοδοτούν μια αλλαγή φάσης στο εκλογικό σκηνικό της χώρας, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η στροφή του εκλογικού σώματος και της πολιτικής σκηνής προς τα δεξιά. Στοιχείο αυτής της στροφής είναι η αναπαραγωγή του δικομματικού σκηνικού «Κεντροδεξιάς» - «Κεντροαριστεράς» που στην προηγούμενη μορφή του (ΝΔ – ΠΑΣΟΚ) είχε αποσυντεθεί με την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ από το 2012. Σήμερα ο «ΣΥΡΙΖΑ-Δημοκρατική Συμμαχία» έχει καταλάβει τη θέση του κεντροαριστερού πόλου. Κατάφερε μάλιστα να συμπίσει τις αριστερές πολιτικές δυνάμεις (καθήλωση του ποσοστού του ΚΚΕ, εξαφάνιση της ΛΑΕ, περιθωριοποίηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ), παρά τη μεγάλη πτώση της επιρροής του ΣΥΡΙΖΑ – στοιχείο και αυτό της συντηρητικής μετατόπισης όλης της πολιτικής σκηνής.

Επομένως αυτό που πρέπει να εξηγηθεί δεν είναι (μόνο) γιατί ηττήθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ (ερώτημα στο οποίο επικεντρώνονται οι περισσότερες αναλύσεις για το εκλογικό αποτέλεσμα), αλλά υπό ποιους όρους και από ποιες αιτίες συντελέστηκε η μετατόπιση του πολιτικού σκηνικού προς τα δεξιά. Αυτό σημαίνει ότι οι αιτίες του εκλογικού αποτελέσματος δεν μπορεί να ανάγονται σε «επιμέρους λάθη» ή την «αλαζονεία της εξουσίας» και το ύφος κάποιων υπουργών ή στελεχών του κυβερνώντος κόμματος. Αντίθετα πρέπει να αναζητηθούν στις βαθύτερες σχέσεις από τις οποίες καθορίζεται η αντιπροσώπευση των διαφορετικών μερίδων του πληθυσμού (των κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων) στο αστικό κοινοβουλευτικό σύστημα συνολικά και στα πολιτικά κόμματα ειδικότερα.

Σε αυτό το πλαίσιο θα αναζητήσουμε και τις «ευθύνες» (τον ειδικό ρόλο) των κομμάτων για τη μεταστροφή του εκλογικού σώματος. Διότι και τα ίδια τα κόμματα αποτελούν σε τελική ανάλυση πεδία κοινωνικών συγκρούσεων, διαπερνώντας από τα αποτελέσματα της πάλης των τάξεων, καθώς στο εσωτερικό τους αντιπαρατίθενται διαφορετικές πολιτικές στρατηγικές. Πώς λοιπόν συνδέεται η μεταλλαγή του ΣΥΡΙΖΑ με τη συντηρητική μεταστροφή του εκλογικού σώματος;

2. Το «εξεγερτικό κύμα» 2010-2012 και η τιθάσευσή του από τον ΣΥΡΙΖΑ

2.1. Υπαγωγή στο κοινοβουλευτικό παιχνίδι

Ο ΣΥΡΙΖΑ κέρδισε τις εκλογές του 2015 διότι κατάφερε να συνδεθεί και να εκφράσει το «εξεγερτικό κύμα» που αναπτύχθηκε στην ελληνική κοινωνία την περίοδο 2011-12, όταν έγιναν αισθητά τα αποτελέσματα της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης του 2008 και τέθηκε σε κίνηση η ακραία νεοφιλελεύθερη ατζέντα, με την οποία οι κυρίαρχες τάξεις μετέθεταν τα βάρη για την αντιμετώπιση της κρίσης του κεφαλαίου στις πλάτες των εργαζόμενων τάξεων. Μια σημαντική μερίδα του κόσμου της μισθωτής εργασίας (εργατική τάξη και μισθωτή μικροαστική τάξη), καθώς και ένα τμήμα της αυτοαπασχόλησης εισέρχεται για πρώτη φορά στις πρακτικές των μαζικών κινητοποιήσεων και αποστασιοποιείται από το παγιωμένο μέχρι τότε δικομματικό σύστημα αντιπροσώπευσης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ.

Το «εξεγερτικό κύμα» δεν είναι όμως επαναστατικό κύμα. Μια εξέγερση δεν είναι επανάσταση, ούτε αναγκαστικά περιέχει τη δυναμική της «ριζικής αλλαγής του κόσμου». Αυτός είναι άλλωστε ο κανόνας, όταν απουσιάζει ο λεγόμενος «υποκειμενικός παράγοντας», η πολιτική στρατηγική που θα μπολιάσει το κίνημα με την προοπτική της αλλαγής του συσχετισμού δυνάμεων

υπέρ της εργασίας και το όραμα της ανατροπής. Έτσι, ένα «εξεγερτικό κύμα» εύκολα εκτονώνεται ή υπάγεται στους κανόνες της κοινοβουλευτικής κανονικότητας και της εναλλαγής των κομμάτων της (αστικής) εξουσίας. Το 2012 ο ΣΥΡΙΖΑ έκφρασε ένα μεγάλο μέρος από το αυθόρμητο αίτημα των κινητοποιήσεων για δημοκρατία, προστασία της εργασίας και αναδιανομή πλούτου, εισοδήματος και εξουσίας υπέρ των λαϊκών τάξεων και της νεολαίας.

Την περίοδο 2012-14, ο ΣΥΡΙΖΑ, ως αξιωματική αντιπολίτευση πλέον, «έκαιγε τα καύσιμα» της προηγούμενης περιόδου των κινημάτων, μετατρέποντας τη δυναμική τους σε εκλογικό ποσοστό και υπάγοντάς την στην προοπτική μιας «ανατροπής» που σήμαινε πλέον την «παραγωγική ανασυγκρότηση» (του ελληνικού καπιταλισμού, φυσικά) και την «αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης» (των φαινομένων ακραίας φτώχειας). Στην εσωκομματική σύγκρουση το παιχνίδι είχε κριθεί από το τέλος του 2013 το αργότερο. Ως βασική εσωκομματική αντιπολίτευση είχε αναδειχθεί το «Αριστερό ρεύμα», το οποίο αντιπαράτιθετο αυτή την περίοδο όχι με την ουσία της στρατηγικής που εξέφραζε ο Αλέξης Τσίπρας («παραγωγική ανασυγκρότηση»), αλλά για τον τρόπο με τον οποίο θα λάβει χώρα η «παραγωγική ανασυγκρότηση» του ελληνικού καπιταλισμού: με ευρώ ή με (τη νέα) δραχμή; Η «ανατροπή» ήταν, στην καλύτερη περίπτωση, ένα σύνθημα αντίστοιχο με την «αλλαγή» της δεκαετίας του 1970-1980.

Εντούτοις η κινηματική δυναμική των προηγούμενων ετών διατηρήθηκε και μετά την εκλογική νίκη του ΣΥΡΙΖΑ, σε μια λανθάνουσα έστω μορφή, ως παρακολούθημα της κοινοβουλευτικής «ανατροπής», όπως φάνηκε από το Δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015, σε συνθήκες τρομοκρατίας του κόσμου της εργασίας, με τις τράπεζες κλειστές, όπου στην εκφοβιστική προπαγάνδα των ΜΜΕ προστίθετο και εκείνη μεγάλης μερίδας εργοδοτών, που επισήμαιναν στους υπαλλήλους τους τις ολέθριες συνέπειες του «Όχι». Εντούτοις, παρά την προπαγάνδα του τρόμου το «Όχι» υπερψηφίστηκε με 61,3%.

2.2. Βαρουφάκης

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούλιο 2015 είχε ως βασικό πρωταγωνιστή, μαζί με τον Αλέξη Τσίπρα, τον «διαπραγματευτή» Υπουργό Οικονομικών Γιάννη Βαρουφάκη. Ο Βαρουφάκης έχει επιλεγεί στη θέση αυτή από την ηγετική ομάδα Τσίπρα-Δραγασάκη-Φλαμπουράρη ήδη από το 2013, διότι μπορούσε να εκφράσει με τον καλύτερο τρόπο τη διολίσθηση της στρατηγικής του κόμματος από την «αναδιανομή» και την αμφισβήτηση του συστήματος στην «παραγωγική ανασυγκρότηση» του ελληνικού καπιταλισμού. Πέρα από τα προσωπικά του επικοινωνιακά χαρίσματα, δεν ήταν τυπικά μέλος του κόμματος του ΣΥΡΙΖΑ και μπορούσε να εκφράσει τη μετάλλαξη της πολιτικής, κρύβοντάς την ταυτόχρονα. Είχε την άνεση να δηλώσει λίγες μέρες μετά την εκλογική νίκη του ΣΥΡΙΖΑ ότι «συμφωνούμε» με το 70% «των μεταρρυθμίσεων ή δεσμεύσεων» του Μνημονίου, κάτι, που στη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή, δεν θα τολμούσε να δηλώσει ούτε ο Γιάννης Δραγασάκης.

Επιπλέον, σε μια ιστορική συγκυρία που η συμπίεση του εργασιακού κόστους (μείωση μισθού και «κοινωνικού μισθού») ήταν ζωτικής σημασίας πολιτική για την ανάκαμψη της κερδοφορίας του κεφαλαίου, ο Βαρουφάκης προετοίμαζε τον επικείμενο συμβιβασμό διακηρύσσοντας το τέλος της πάλης των τάξεων, την κοινότητα συμφερόντων κεφαλαίου-εργασίας: Στις 22/4/2015, προσφωνώντας το *20th Banking Forum*, της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, εξηγούσε: «Εν έτει 2015, μετά από πέντε χρόνια καταστροφικής ύφεσης όπου όλοι είναι θύματα, σε τελική ανάλυση, ελάχιστοι είναι οι επιτήδειοι που έχουν κερδίσει απ' αυτή την κρίση. Η εποχή στην οποία μια κυβέρνηση της αριστεράς ήταν εξ ορισμού αντίθετη με τον χώρο της επιχειρηματικότητας έχει παρέλθει. Αν φτάσουμε σε ένα σημείο όπου θα αναπτυσσόμαστε, τότε μπορεί να ξαναρχίσουμε να μιλάμε για συγκρουόμενα συμφέροντα εργασίας και κεφαλαίου. Σήμερα είμαστε μαζί».

Αλλά και το Υπουργείο Οικονομικών, επί των ημερών του, εκθείαζε τις «επιτυχίες» των προηγούμενων Μνημονίων ΠΑΣΟΚ και Νέας Δημοκρατίας: Τον Απρίλιο 2015 δημοσιεύθηκε από

το Υπουργείο το *Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2015*, όπου υποστηρίζεται: «Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα προχώρησε σε πρωτοφανή οικονομική προσαρμογή με στόχο αφενός την βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών, αφετέρου την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας [...] Οι διαρθρωτικές αλλαγές στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους και στην αποτελεσματική λειτουργία των αγορών [...] όπως η συγκράτηση του κόστους της συνταξιοδοτικής ασφάλισης και ο εξορθολογισμός του συστήματος υγείας, η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου της αγοράς εργασίας, η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελματιών και η εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος [...] Η στροφή προς ένα αναπτυξιακό υπόδειγμα με εξωστρεφή προσανατολισμό, φαίνεται να επιτυγχάνεται το 2013 και το 2014, όπου το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών κατέγραψε πλεονάσματα ύψους 0, 6% και 0, 9% του ΑΕΠ αντίστοιχα».

Όλα τα παραπάνω δεν θα έπρεπε να εκπλήσσουν, αφού ο Βαρουφάκης, εκπροσωπώντας την κυβέρνηση, είχε ήδη υπογράψει τη Συμφωνία της 20ής Φεβρουαρίου 2015, «η οποία θεμελιώνεται σε ένα σύνολο δεσμεύσεων», που περιελάμβαναν (α) αξιολογήσεις από την τρόικα (που στο κείμενο εμφανίζεται ως «οι θεσμοί»), (β) συνέχιση της χρηματοδότησης με βάση το πλάνο των δόσεων του υφιστάμενου ήδη Προγράμματος (Μνημονίου), *εφόσον υπάρξει θετική αξιολόγηση από τους «θεσμούς»*.

Ο τελικός συμβιβασμός με τις επιλογές του εγχώριου και διεθνούς κεφαλαίου ήταν, λοιπόν, ήδη από τότε, λίγες μόλις βδομάδες μετά την εκλογική νίκη του Ιανουαρίου 2015, προδιαγεγραμμένος και ο Βαρουφάκης ήταν ο κατάλληλος σόουμαν, για να συντηρείται το αφήγημα περί «σκληρής διαπραγματεύσεως» που συνεχιζόταν.

3. Το τρίτο Μνημόνιο ως «δεν υπάρχει εναλλακτική λύση» πέραν του νεοφιλελευθερισμού (TINA)

Η κυβέρνηση δεν επιχείρησε να υλοποιήσει ούτε ένα μικρό μέρος από τις διακηρύξεις, με βάση τις οποίες ο ΣΥΡΙΖΑ πέτυχε να αυξήσει την εκλογική επιρροή του το διάστημα 2010-2015. Δεν αύξησε τον κατώτατο μισθό στα 751 ευρώ, δεν επανέφερε τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, δεν έθεσε ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, δεν αναδιάρθρωσε τις κρατικές δαπάνες και δεν έθεσε την πληρωμή ή μη των δόσεων στους δανειστές στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ζητούσε από τους εκπροσώπους του εγχώριου και ευρωπαϊκού κεφαλαίου, τους οποίους προνομιακά εκπροσωπούσαν «οι θεσμοί» να της επιτρέψουν να παρουσιάσει στο ελληνικό εκλογικό σώμα μια κάποια «νίκη στη διαπραγματεύση» για να σωθούν τα προσχήματα, ενόψει της οριστικοποίησης του συμβιβασμού (πρωτογενή πλεονάσματα του κρατικού προϋπολογισμού που θα μειώνονται κάτω του 3% αν οι ρυθμοί μεγέθυνσης είναι ικανοποιητικοί, διατήρηση των χαμηλών συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά ...).

Όταν εισέπραξε πλήρη άρνηση (προς γνώση και συμμόρφωση κάθε εναλλακτικής πολιτικής πρότασης σε ολόκληρη την ΕΕ), ο Τσίπρας προκήρυξε το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου, προσδοκώντας ότι το αποτέλεσμα θα νομιμοποιούσε τον συμβιβασμό ως «δημοκρατική απόφαση του λαού». Το αποτέλεσμα του Δημοψηφίσματος τον άφησε έκθετο και αποκάλυψε τις ήδη ειλημμένες αποφάσεις της κυβέρνησης, με την άμεση σύγκληση του Συμβουλίου Πολιτικών Αρχηγών που εκκίνησε τη διαδικασία υπογραφής του 3ου Μνημονίου. Ο «εξωκομματικός διαπραγματευτής» Βαρουφάκης, έχοντας ήδη επιτελέσει τον ρόλο του, αποχώρησε.

Το σχέδιο του Τσίπρα για «λαϊκή νομιμοποίηση» της ανεπιστρεπτί προσχώρησης του ΣΥΡΙΖΑ στις πολιτικές δυνάμεις του κεφαλαίου κατέρρευσε. Τώρα δεν έμενε πλέον παρά μόνο ένα επιχείρημα για τη συγκάλυψη της μεταστροφής: Ο ισχυρισμός ότι η Συμφωνία υπήρξε προϊόν «εκβιασμού» από τις νεοφιλελεύθερες ευρωπαϊκές ελίτ, δηλαδή ότι επρόκειτο για μια «ηρωική ήττα» σε μια «άνιση σύγκρουση», ανάμεσα «στην Ελλάδα» και τους «θεσμούς». Όμως το επιχείρημα αυτό, του εξ ορισμού «άνισου συσχετισμού δύναμης» που οδηγεί στον συμβιβασμό, είναι η καλύτερη δικαιολόγηση του θατσερικού επιχειρήματος «δεν υπάρχει εναλλακτική λύση» (There Is No Alternative – TINA).

Ο ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε όχι απλώς να απονευρώσει και να αδρανοποιήσει μεγάλο μέρος από τα κινήματα της προ του 2015 περιόδου, αλλά, πολύ περισσότερο, να νομιμοποιήσει τον νεοφιλελεύθερο «μονόδρομο» πιο αποτελεσματικά από οποιαδήποτε άλλη πολιτική δύναμη στην Ελλάδα. Πέτυχε αυτό που η ΝΔ δεν μπορούσε ποτέ από μόνη της να πετύχει.

Η αποδοχή του «δεν υπάρχει εναλλακτική λύση» από μια μεγάλη μερίδα της κοινωνίας, ακόμα και από τμήματα της εργατικής τάξης, είναι το υπόβαθρο και το άλλο όνομα για την προς τα δεξιά στροφή του εκλογικού σώματος. Χωρίς αυτή τη νομιμοποίηση, αυτή την καταστατική ομοιότητα των δύο «μεγάλων κομμάτων», η «αλαζονεία της εξουσίας» θα έπαιζε απλώς δευτερεύοντα ρόλο χωρίς ουσιαστική επιρροή στον πολιτικό συσχετισμό δυνάμεων.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι το «μικρότερο κακό» του αστικού δικομματικού συστήματος. Με την προς τα δεξιά στροφή του, την αποδοχή των κυρίαρχων πολιτικών του κεφαλαίου, τη νομιμοποίηση του «δεν υπάρχει εναλλακτική λύση», λειτούργησε ως το σκαλοπάτι για τη συντηρητική στροφή του εκλογικού σώματος και την καθαρή νίκη της «χωρίς αυταπάτες» νεοφιλελεύθερης Δεξιάς.

Πώς αλλιώς, παρά στη βάση αυτής της συντηρητικής στροφής του εκλογικού σώματος μπορούμε να ερμηνεύσουμε το γεγονός ότι ο «κύριος εβδομήντα τοις εκατό» μπορεί σήμερα να εμφανίζεται ως μια «από τα αριστερά» κριτική στον ΣΥΡΙΖΑ; Παρότι μάλιστα δεν διστάζει να δηλώσει ότι θα μπορούσε να συνεργαστεί «και με τη ΝΔ [...] Με όλους! Όχι με τη Χρυσή Αυγή!»

4. Ο εθνικισμός ως «ψευδοαντίσταση» στον καπιταλισμό και τον νεοφιλελευθερισμό

Ένα επιπλέον αξιοπρόσεκτο αποτέλεσμα των εκλογών 2019 είναι η κατάρρευση της ΛΑΕ (από 2,87% και 155 χιλιάδες ψήφους τον Σεπτέμβριο του 2015 σε 0,56% και 32 χιλιάδες ψήφους στις ευρωεκλογές 2019).

Πρόκειται για την τελεσίδικη απαξίωση μιας Αριστεράς που η βασική πολιτική της εκφώνηση, όπως εκφράζεται από τον ηγέτη της, αντιλαμβάνεται την αντίσταση στην καπιταλιστική εκμετάλλευση και τις καπιταλιστικές στρατηγικές ως εθνική αναδίπλωση και εθνική ανάπτυξη (εθνικό νόμισμα για παραγωγική ανασυγκρότηση), και που υποκαθιστά την ταξική πολιτική, τη στράτευση με την πλευρά της εργατικής τάξης και των συμμάχων της, με μια «εθνική στράτευση» για την υπεράσπιση των «συμφερόντων της χώρας». Αυτή η παρουσίαση των κοινωνικών αντιθέσεων ως απότοκου της «πάλης των εθνών» (της «αντιπαράθεσης» της χώρας με τα ξένα συμφέροντα) δεν είναι πλέον ελκυστική ούτε στα αριστερά ούτε στα μη αριστερά ακροατήρια, πέραν του ότι εκφράζεται προνομιακά από άλλες πολιτικές δυνάμεις, πέραν της Αριστεράς.

Η στρατηγική της ελληνικής αστικής τάξης για αναβάθμιση του οικονομικού, γεωπολιτικού και στρατιωτικού ρόλου της στην περιοχή, μέσα από την «καθαρή» εκπροσώπηση-έκφραση της ΝΑΤΟικής και αμερικανικής στρατηγικής στην περιοχή, τον άξονα Ελλάδα-Ισραήλ-Κύπρου-Αιγύπτου, τη στρατηγική κατοχύρωσης των ελληνοτουρκικών διαφορών και εντάσεων ως αντιπαράθεσης Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τουρκίας, το οικονομικό άνοιγμα στην Κίνα κ.ο.κ. παρουσιάζεται ως «υποταγή της χώρας» σε ξένα ιμπεριαλιστικά συμφέροντα. Ακόμα χειρότερα, ως λύση παρουσιάζεται η συμμαχία με τη Ρωσία, μια καπιταλιστική δύναμη που οι εσωτερικές δομές της, το πολιτικό της σύστημα και οι ιμπεριαλιστικές πρακτικές της, πρώτα απ' όλα στις γειτονικές της χώρες που προέκυψαν από τη διάλυση της ΕΣΣΔ, ουδεμία σχέση έχουν με το πρόταγμα της κοινωνικής απελευθέρωσης.

Όμως και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, που φέρει το αντικαπιταλιστικό πρόταγμα ακόμα και στον τίτλο της, ενδίδοντας τα τελευταία χρόνια στην «εναλλακτική» στρατηγική της «παραγωγικής ανασυγκρότησης με εθνικό νόμισμα», όχι απλώς δεν επωφελήθηκε από την εκλογική πτώση του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά είδε την παγίως μικρή εκλογική επιρροή της να συρρικνώνεται ακόμα περισσότερο (από 0,85% και 46 χιλιάδες ψήφους τον Σεπτέμβριο 2015 σε 0,64% και 36 χιλιάδες ψήφους τον Μάιο 2019).

5. ΚΚΕ

Το ΚΚΕ, παρά τη θετική επανεκτίμηση κατά τα τελευταία χρόνια των αναλύσεών του και της πολιτικής στρατηγικής του σε αντικαπιταλιστική κατεύθυνση για τον σοσιαλισμό-κομμουνισμό, δεν αντιλήφθηκε το «εξεγερτικό κύμα» της περιόδου μετά το ξέσπασμα της καπιταλιστικής κρίσης και τη θεσμοθέτηση των ακραίων νεοφιλελεύθερων πολιτικών. Δεν μπόρεσε έτσι (αφού κατά βάση δεν επιδίωξε) να συνδεθεί μαζί του και να το επηρεάσει σε μια κατεύθυνση συνεπούς στράτευσης στους αγώνες υπεράσπισης των ταξικών συμφερόντων της εργατικής τάξης και των φτωχών, στην προοπτική αμφισβήτησης του ίδιου του καπιταλιστικού συστήματος, σε μια εποχή που οι κοινωνικές αντιθέσεις οξύνονταν δραματικά. Κράτησε στάση «άμυνας και διατήρησης των δυνάμεών» του, σε μια ιστορική συγκυρία που απαιτούσε «επίθεση», δηλαδή ενεργή παρουσία μέσα στις κινητοποιημένες λαϊκές μάζες, συζήτηση με τις αυθόρμητες απόψεις των κινημάτων και μετασχηματισμό τους σε επαναστατική κατεύθυνση, για να αποτραπεί η τιθάσευση και κοινοβουλευτικοποίηση των εξεγερτικών τάσεων από τις αστικές πολιτικές τάσεις και κόμματα, να πλατύνει και να οργανωθεί το στρατόπεδο της εργατικής-λαϊκής άμυνας στην καπιταλιστική επίθεση, να σφυρηλατηθεί μια πλατιά ανατρεπτική-αντικαπιταλιστική παρέμβαση. Αυτός είναι και ο λόγος που καθλώθηκε η εκλογική επιρροή του ΚΚΕ από το 5,55% τον Σεπτέμβριο 2015 στο 5,35% τον Μάιο 2019, παρά τη μικρή αύξηση των ψήφων (301 χιλιάδες το 2015, 303 χιλιάδες το 2019).

Παρά την καθήλωση της εκλογικής επιρροής του, το ΚΚΕ αποτελεί σήμερα το μοναδικό κόμμα που αντιπαράκειται με ξεκάθαρο τρόπο στις αστικές στρατηγικές, με αισθητή, ταυτόχρονα, εργατική και λαϊκή υποστήριξη. Αρκεί να συγκρίνουμε με την πολιτική σκηνή στις άλλες χώρες της Ευρώπης, αλλά και ευρύτερα στον αναπτυσσόμενο καπιταλιστικό κόσμο, για να αντιληφθούμε την ιστορική σημασία που έχει η παρουσία του ΚΚΕ στην ελληνική κοινωνία και πολιτική σκηνή, και του προτάγματος του κομμουνισμού που αυτή η παρουσία σηματοδοτεί.

6. Το ζητούμενο: Η συγκρότηση μιας μαζικής αντικαπιταλιστικής στρατηγικής για τον σοσιαλισμό-κομμουνισμό

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω, εν είδει ερωτήματος, είναι το ακόλουθο: Θα μπορέσει το ΚΚΕ από την επομένη των βουλευτικών εκλογών, να ασκήσει τον ηγεμονικό του ρόλο, που εκ των πραγμάτων του αναθέτει ο πολιτικός συσχετισμός δυνάμεων στην Αριστερά, για να συσπειρώσει τις κοινωνικές αντιστάσεις που αναπτύσσονται αυθόρμητα ενάντια στην καπιταλιστική βαρβαρότητα, αλλά και να εμπνεύσει τον ευρύτερο κόσμο της Αριστεράς (πολιτικά ανένταχτο στην πλειοψηφία του), στην προοπτική μιας μαζικής αντικαπιταλιστικής στρατηγικής για τον σοσιαλισμό-κομμουνισμό;

Στην παρούσα προεκλογική συγκυρία, πάντως, η προοπτική αυτή υπηρετείται με την εκλογική υποστήριξη στο ΚΚΕ, παρά τις όποιες τυχόν διαφοροποιήσεις προς κάποιες πρακτικές ή θέσεις του.